HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

THE PROCESS OF UZBEKISTAN'S INDEPENDENCE AND ITS ROLE IN THE INTERNATIONAL ARENA

Noraliyeva M.

Student of the History Department, Faculty of History, Nizami

Named Uzbekistan National Pedagogical University

Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.21845757

Annotation: This article provides a comprehensive analysis of the process of Uzbekistan's attainment of state independence. It systematically examines the political, economic, and social factors that contributed to independence and highlights its historical significance. Particular attention is given to the role of independence in strengthening state sovereignty, enhancing the country's international standing, and shaping its foreign policy development. In addition, the study explores large-scale reforms implemented in the post-independence period, the formation of national identity and ideology, and the stages of Uzbekistan's integration into the global community.

Keywords: State independence, sovereignty, political transformation, economic modernization, social progress, national identity, foreign policy strategy, historical processes, global integration

O'ZBEKISTONNING MUSTAQILLIKKA ERISHISH JARAYONI VA XALQARO MAYDONDAGI O'RNI

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligiga erishish jarayoni kompleks tarzda tahlil qilinadi. Mustaqillikka olib kelgan siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy omillar tizimli ravishda o‘rganilib, ushbu jarayonning tarixiy ahamiyati ochib beriladi. Shuningdek, mustaqillikning davlat suverenitetini mustahkamlashdagi o‘rni, mamlakatning xalqaro maydondagi nufuzi va tashqi siyosiy faoliyati rivojiga ko‘rsatgan ta’siri ilmiy asosda yoritiladi. Maqolada, bundan tashqari, mustaqillikdan keyingi davrda amalga oshirilgan keng qamrovli islohotlar, milliy g‘oya va milliy o‘zlikni anglash jarayonlari hamda O‘zbekistonning jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuv bosqichlari tahlil etiladi.

Kalit so‘zlar: Davlat mustaqilligi, suverenitet, siyosiy transformatsiya, iqtisodiy modernizatsiya, ijtimoiy taraqqiyot, milliy o‘zlik, tashqi siyosat strategiyasi, tarixiy jarayonlar, global integratsiya.

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligiga erishish jarayoni zamonaviy tarixning eng muhim va murakkab bosqichlaridan biri bo‘lib, u uzoq vaqt davomida shakllangan siyosiy, iqtisodiy hamda ijtimoiy omillarning o‘zaro uyg‘unlashuvi natijasida yuzaga kelgan. 1991-yil 31-avgust kuni e’lon qilingan davlat mustaqilligi mamlakat taraqqiyotida tub burilish yasab, milliy davlatchilikni tiklash, mustaqil rivojlanish strategiyasini belgilash hamda xalqning o‘z taqdirini o‘zi belgilash huquqini amalda ta’minlash imkonini berdi. Ushbu tarixiy voqea nafaqat siyosiy mustaqillikni qo‘lga kiritish, balki jamiyat hayotining barcha sohalarida sifat jihatidan yangi bosqichga o‘tishni anglatadi.

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

XX asrning so‘nggi o‘n yilligida sobiq Sovet Ittifoqida yuzaga kelgan tizimli inqiroz va markazlashgan boshqaruvning izdan chiqishi mustaqillik jarayonining asosiy shart-sharoitlarini shakllantirdi. Ayniqsa, 1980-yillarning ikkinchi yarmida amalga oshirilgan “qayta qurish” (perestroyka) va “oshkoralik” (glasnost) siyosatlari dastlab ijobiy o‘zgarishlarga zamin yaratgandek ko‘rinsa-da, amalda markaziy hokimiyatning zaiflashuviga va siyosiy beqarorlikning kuchayishiga olib keldi. Natijada ittifoq tarkibidagi respublikalarda mustaqillik g‘oyalari keng yoyila boshladi va milliy manfaatlarni himoya qilish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etdi. O‘zbekiston hududida ham mazkur jarayonlar ijtimoiy-siyosiy faollikning oshishiga, milliy ong va o‘zlikni anglashning kuchayishiga olib keldi.

Iqtisodiy jihatdan O‘zbekiston sobiq ittifoq davrida asosan xomashyo bazasi sifatida shakllangan bo‘lib, respublika iqtisodiyoti biryoqlama rivojlangan edi. Ayniqsa, qishloq xo‘jaligida paxta yetishtirishga ixtisoslashuv iqtisodiyotning boshqa tarmoqlarining rivojlanishini cheklab qo‘ydi. Bu esa iqtisodiy mustaqillikning yo‘qligiga, ichki resurslardan samarali foydalanish imkoniyatining kamayishiga hamda respublikaning markazga qaramligining kuchayishiga olib keldi. Shu sababli mustaqillikka erishish nafaqat siyosiy zarurat, balki iqtisodiy rivojlanishning muqarrar sharti sifatida namoyon bo‘ldi. Mustaqillik mamlakatga o‘z iqtisodiy siyosatini mustaqil belgilash, bozor mexanizmlarini joriy etish hamda milliy manfaatlarga mos rivojlanish modelini tanlash imkonini berdi.

Ijtimoiy va ma’naviy sohada yuz bergan o‘zgarishlar ham mustaqillikka erishish jarayonida muhim ahamiyat kasb etdi. Jamiyatda milliy o‘zlikni anglash, tarixiy merosni qayta tiklash, milliy qadriyatlar va an’analarga hurmatning ortishi kabi jarayonlar kuchaydi. Xususan, o‘zbek tilining davlat tili sifatida e’tirof etilishi, milliy madaniyatning rivojlanishiga bo‘lgan e’tiborning oshishi mustaqillik g‘oyasining mustahkamlanishiga xizmat qildi. Bu jarayonlar xalqni yagona maqsad yo‘lida birlashtirib, mustaqil davlat barpo etish g‘oyasining ijtimoiy asosini shakllantirdi.

O‘zbekiston Respublikasining mustaqilligi e’lon qilinishi mamlakat tarixida muhim burilish nuqtasi sifatida e’tirof etiladi. 1991-yil 31-avgust kuni O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining navbatdan tashqari sessiyasida davlat mustaqilligi to‘g‘risidagi qarorning qabul qilinishi bilan mamlakat suveren davlat sifatida tarix sahnasiga chiqdi. 1-sentabrning Mustaqillik kuni sifatida belgilanishi esa ushbu voqeaning xalq hayotidagi o‘rni va ahamiyatini yanada mustahkamladi. Shuningdek, 1990-yil 20-iyunda qabul qilingan davlat suvereniteti to‘g‘risidagi deklaratsiya mustaqillik sari qo‘yilgan muhim siyosiy qadam bo‘lib, keyingi tarixiy jarayonlar uchun asos bo‘lib xizmat qildi.

Mustaqillik qo‘lga kiritilgach, mamlakatda yangi davlat qurilishi jarayoni boshlandi. Bu jarayon, avvalo, milliy qonunchilik bazasini yaratish, davlat boshqaruv tizimini shakllantirish va uni zamonaviy talablar asosida rivojlantirishni taqozo etdi. 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi mustaqil davlatning huquqiy poydevorini yaratdi. Mazkur asosiy qonunda davlat suvereniteti, xalq hokimiyati, qonun ustuvorligi, inson huquq va erkinliklari kabi muhim demokratik tamoyillar mustahkamlab qo‘yildi. Bu esa mamlakatda huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratdi.

Mustaqillikdan keyingi davrda O‘zbekistonning ichki va tashqi siyosati tubdan yangicha mazmun kasb etdi. Iqtisodiy sohada bosqichma-bosqich islohotlar amalga oshirilib, bozor iqtisodiyotiga o‘tish strategiyasi ishlab chiqildi va hayotga tatbiq etildi. Shu bilan birga, ijtimoiy

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

sohada aholining turmush darajasini oshirish, bandlikni ta’minlash, ta’lim va sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish kabi masalalar davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlariga aylandi. Siyosiy barqarorlikni ta’minlash, jamiyatda tinchlik va totuvlikni mustahkamlash ham muhim vazifalardan biri sifatida qaraldi.

Tashqi siyosat sohasida O‘zbekiston mustaqil va muvozanatli yondashuvni tanlab, xalqaro hamjamiyat bilan keng ko‘lamli hamkorlikni yo‘lga qo‘ydi. Mamlakatning nufuzli xalqaro tashkilotlarga a’zo bo‘lishi uning xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamladi. Bu esa O‘zbekistonning global siyosiy va iqtisodiy tizimga integratsiyalashuviga, xalqaro munosabatlarda teng huquqli ishtirok etishiga imkon yaratdi. Shu orqali davlat o‘zining milliy manfaatlariga mos ravishda tashqi siyosat yuritish imkoniyatiga ega bo‘ldi.

Umuman olganda, O‘zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi tarixiy zarurat va muqarrar jarayon sifatida namoyon bo‘ldi. Bu jarayon nafaqat siyosiy mustaqillikni qo‘lga kiritish, balki iqtisodiy erkinlikka erishish, ijtimoiy rivojlanishni ta’minlash va milliy o‘zlikni tiklash kabi muhim vazifalarni amalga oshirish imkonini berdi. Mustaqillik natijasida mamlakatda yangi davlatchilik tizimi shakllanib, zamonaviy taraqqiyot yo‘liga asos solindi.

ASOSIY QISM

Mustaqillikka erishilganidan so‘ng O‘zbekiston Respublikasida jamiyat hayotining barcha sohalarini tubdan isloh qilish zarurati yuzaga keldi. Mazkur islohotlar mamlakatning siyosiy mustaqilligini mustahkamlash, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash hamda aholi turmush darajasini oshirishga qaratilgan holda izchil amalga oshirildi. Mustaqillikning dastlabki bosqichidayoq davlat taraqqiyotining ustuvor yo‘nalishlari belgilab olinib, siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda keng ko‘lamli o‘zgarishlar boshlandi.

Avvalo, siyosiy sohada zamonaviy davlat boshqaruv tizimini shakllantirish va demokratik institutlarni rivojlantirish muhim vazifa sifatida qaraldi. 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi mustaqil davlatning huquqiy asoslarini yaratib, unda davlat hokimiyatining tashkil etilishi, fuqarolarning huquq va erkinliklari, shuningdek, fuqarolik jamiyatining asosiy tamoyillari mustahkamlab qo‘yildi. Mazkur hujjat asosida hokimiyat tarmoqlari o‘rtasida muvozanat ta’minlanib, qonun ustuvorligi prinsipi joriy etildi. Shu bilan birga, siyosiy partiyalar va jamoat tashkilotlarining erkin faoliyat yuritishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratildi, saylov tizimi takomillashtirildi hamda fuqarolarning davlat boshqaruvida ishtirok etish imkoniyatlari kengaydi. Natijada, mamlakatda demokratik tamoyillarga asoslangan siyosiy tizim shakllandi.

Iqtisodiy sohada amalga oshirilgan islohotlar esa O‘zbekiston taraqqiyotining asosiy omillaridan biriga aylandi. Mustaqillikdan keyin markazlashgan reja iqtisodiyotidan bozor munosabatlariga o‘tish strategiyasi ishlab chiqildi va bosqichma-bosqich amalga oshirildi. Bu jarayonda davlat mulkini xususiylashtirish, tadbirkorlikni rivojlantirish va iqtisodiyotni liberallashtirishga alohida e’tibor qaratildi. Kichik biznes va xususiy sektorni qo‘llab-quvvatlash orqali iqtisodiyotda nodavlat sektorining ulushi sezilarli darajada oshdi. Qishloq xo‘jaligida amalga oshirilgan islohotlar natijasida fermer va dehqon xo‘jaliklari shakllantirilib, yer resurslaridan samarali foydalanish tizimi yo‘lga qo‘yildi. Shu bilan birga, bank-moliya tizimi tubdan isloh qilinib, 1994-yilda milliy valyuta — so‘mning joriy etilishi mamlakat iqtisodiy mustaqilligini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etdi.

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, sanoatni modernizatsiya qilish hamda infratuzilmani rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar iqtisodiy o‘sishni ta’minlashga xizmat qildi.

Ijtimoiy va madaniy sohalarda ham keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirildi. Ta’lim tizimi tubdan yangilanib, milliy kadrlar tayyorlashga qaratilgan zamonaviy dasturlar ishlab chiqildi va amaliyotga joriy etildi. Oliy ta’lim muassasalari tarmog‘ining kengayishi hamda ta’lim sifatining oshirilishi natijasida yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyati yaratildi. Sog‘liqni saqlash tizimida zamonaviy tibbiy xizmatlar joriy etilib, xususiy sektor rivojiga keng yo‘l ochildi. Aholining salomatligini mustahkamlash, ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish va turmush darajasini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar izchil amalga oshirildi. Shu bilan birga, milliy madaniyat va an’analarni tiklash, tarixiy merosni asrash va rivojlantirishga alohida e’tibor qaratildi. O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi mavqeini mustahkamlash va milliy o‘zlikni anglash jarayonlarini qo‘llab-quvvatlash orqali jamiyatning ma’naviy hayoti yangi bosqichga ko‘tarildi.

Mustaqillikdan keyingi davrda O‘zbekistonning tashqi siyosati ham tubdan o‘zgardi va mustaqil yo‘nalishga ega bo‘ldi. Mamlakat xalqaro maydonda o‘z o‘rnini mustahkamlash maqsadida nufuzli xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘ydi. 1992-yilda Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a’zo bo‘lish O‘zbekistonning xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinganligini anglatdi. Shundan so‘ng, boshqa xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar bilan ham aloqalar kengaytirildi. Tashqi siyosatda o‘zaro manfaatli hamkorlik tamoyiliga asoslanib, qo‘shni davlatlar va dunyoning yetakchi mamlakatlari bilan diplomatik munosabatlar rivojlantirildi. Transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish orqali mamlakatning xalqaro savdodagi ishtiroki sezilarli darajada oshdi.

O‘zbekiston Respublikasi o‘zining geografik joylashuvi jihatidan Markaziy Osiyo mintaqasining muhim strategik markazlaridan biri hisoblanadi. Mamlakat hududi transport, energetika, kommunikatsiya va suv tizimlari chorrahasida joylashgan bo‘lib, bu holat uning iqtisodiy va geosiyosiy ahamiyatini yanada oshiradi. Tabiiy-iqlim sharoitining nisbatan qulayligi, boy mineral-xomashyo resurslariga egaligi hamda qishloq xo‘jaligi, xususan dehqonchilik madaniyatining qadimdan rivojlanganligi O‘zbekistonning iqtisodiy salohiyatini belgilovchi asosiy omillar sirasiga kiradi. Mamlakat nafaqat o‘zining oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlashga qodir, balki neft, gaz va rangli metall resurslariga boyligi bilan ham ajralib turadi. Shu bilan birga, ushbu resurslarni eksport qilish imkoniyatiga ega ekanligi uning iqtisodiy mustaqilligini mustahkamlovchi muhim omillardan biridir. Yer osti boyliklari tarkibining xilma-xilligi, ya’ni Mendeleyev davriy tizimidagi deyarli barcha elementlarning mavjudligi O‘zbekistonni tabiiy resurslarga boy davlat sifatida tavsiflash imkonini beradi.

Shu bilan birga, mavjud tabiiy va iqtisodiy imkoniyatlarga qaramasdan, mamlakatning geosiyosiy joylashuvi ayrim murakkabliklarni ham yuzaga keltiradi. O‘zbekiston Fors ko‘rfazi, Kaspiy dengizi havzasi hamda Tarim havzasi kabi yirik neft va gaz konlari joylashgan hududlar o‘rtasidagi strategik yarimhalqa markazida joylashgan. Ushbu hudud global miqyosda energiya resurslariga bo‘lgan ehtiyoj ortib borayotgan bir sharoitda turli davlatlar manfaatlari to‘qnashadigan makon hisoblanadi. Natijada, yirik davlatlarning mintaqadagi geosiyosiy manfaatlari O‘zbekiston uchun ham ma’lum darajada xavfsizlik va barqarorlik bilan bog‘liq masalalarni yuzaga keltiradi. Bundan tashqari, mamlakatning Afg‘oniston bilan chegaradosh ekanligi ham muhim omil bo‘lib, ushbu hududda saqlanib qolayotgan etnik ziddiyatlar, narkobiznes va turli tashqi kuchlar tomonidan

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

rag‘batlantirilayotgan ichki mojarolar mintaqaviy xavfsizlikka tahdid soluvchi omillar sifatida namoyon bo‘ladi.

O‘zbekistonning yana bir o‘ziga xos jihati uning dengizga bevosita chiqish imkoniyatiga ega emasligidir. Mamlakat dunyodagi ikki karra quruqlik bilan o‘ralgan davlatlardan biri bo‘lib, eng yaqin dengiz portlariga chiqish uchun katta masofalarni bosib o‘tishga majbur. Xususan, Qora dengiz, Boltiq dengizi, Yapon dengizi va Shimoliy dengizlarga olib chiquvchi eng qisqa temir yo‘l yo‘nalishlarining uzunligi qariyb uch ming kilometrni tashkil etadi. Bu holat tashqi savdo aloqalarini rivojlantirishda qo‘shimcha transport xarajatlari va logistika muammolarini keltirib chiqaradi.

Suv resurslari masalasi ham O‘zbekiston uchun dolzarb muammolardan biridir. Respublika hududidan oqib o‘tuvchi daryolar soni ko‘p bo‘lishiga qaramay, mavjud suv resurslari cheklangan bo‘lib, ularning oqilona va samarali boshqarilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, Orol dengizi bilan bog‘liq ekologik muammo mamlakat uchun jiddiy oqibatlarga olib kelgan global ekologik fojia sifatida baholanadi. Ushbu holat nafaqat tabiiy muhitga, balki aholi salomatligi va iqtisodiy rivojlanishga ham salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Mustaqillikka erishilgandan so‘ng O‘zbekiston Respublikasi o‘zining mustaqil tashqi siyosatini shakllantirishga alohida e’tibor qaratdi. Xalqaro hamjamiyat tomonidan O‘zbekistonning Markaziy Osiyodagi o‘rni, uning mintaqaviy xavfsizlikni ta’minlashdagi roli tobora e’tirof etilmoqda. Mamlakat tashqi siyosatining asosiy tamoyillari insonparvarlik, ochiqlik, o‘zaro manfaatdorlik, milliy manfaatlarga sodiqlik va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishdan iboratdir. Shu asosda O‘zbekiston ko‘plab davlatlar bilan diplomatik aloqalarni yo‘lga qo‘ydi va bugungi kunda 130 dan ortiq mamlakat bilan rasmiy munosabatlar o‘rnatgan. Toshkent shahrida ko‘plab xorijiy davlatlarning elchixonalari, konsulliklari hamda xalqaro tashkilotlarning vakolatxonalari faoliyat yuritmoqda.

O‘zbekiston tashqi siyosatining huquqiy asoslari mamlakat Konstitutsiyasi va qator normativ-huquqiy hujjatlar orqali mustahkamlangan. Xususan, 1992-yilda Tashqi ishlar vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risidagi qarorlar qabul qilinib, mazkur tizimning institutsional asoslari yaratildi. Keyinchalik 1994-yilda ushbu faoliyatni yanada takomillashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirildi. 1996-yilda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasi tashqi siyosiy faoliyatining asosiy prinsiplari to‘g‘risida”gi qonun mamlakat tashqi siyosatining ustuvor yo‘nalishlarini belgilab berdi. 2012-yilda e’lon qilingan “Tashqi siyosiy faoliyat konsepsiyasi” esa O‘zbekistonning xalqaro maydondagi strategik maqsadlari, ustuvor vazifalari va milliy manfaatlarini ilgari surish mexanizmlarini o‘zida mujassam etgan muhim dasturiy hujjat sifatida xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 17-moddasida belgilanganidek, mamlakat xalqaro munosabatlarning to‘laqonli subyekti sifatida davlatlarning suveren tengligi, kuch ishlatmaslik yoki kuch bilan tahdid qilmaslik, chegaralarning daxlsizligi, nizolarni tinch yo‘l bilan hal etish hamda boshqa davlatlarning ichki ishlariga aralashmaslik kabi umum e’tirof etilgan xalqaro huquq normalariga amal qiladi. Mazkur tamoyillar O‘zbekiston tashqi siyosatining asosini tashkil etib, uning xalqaro maydondagi obro‘-e’tiborini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

XULOSA

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

Yuqoridagi tahlillar kompleks yondashuv asosida umumlashtirilganda, O‘zbekiston Respublikasining geosiyosiy joylashuvi, tabiiy resurs salohiyati hamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish omillari o‘zaro uzviy bog‘liq holda mamlakat taraqqiyotining strategik asosini tashkil etishi ilmiy jihatdan asoslanadi. Markaziy Osiyo mintaqasining markazida joylashganligi, transport-kommunikatsiya va energetika tizimlari chorrahasida ekanligi O‘zbekistonni mintaqaviy integratsiya jarayonlarining muhim subyekti sifatida namoyon etadi. Shu bilan birga, boy mineral-xomashyo zaxiralari, agrar salohiyat va energetik mustaqillik imkoniyatlari milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta’minlovchi muhim strukturaviy omillar sifatida baholanadi.

Biroq, mazkur ijobiy omillar bilan bir qatorda, O‘zbekistonning geosiyosiy makondagi o‘rni bir qator tizimli cheklovlar va xavf omillari bilan ham tavsiflanadi. Xususan, mintaqada yirik davlatlar manfaatlarining kesishishi, energetik resurslar ustidan nazorat uchun kurash, transmilliy tahdidlar (narkobiznes, ekstremizm), Afg‘oniston omili, shuningdek, mamlakatning dengizga chiqish yo‘llaridan uzoqligi uning iqtisodiy va siyosiy barqarorligiga ta’sir ko‘rsatuvchi muhim determinantlar hisoblanadi. Bundan tashqari, suv resurslarining cheklanganligi hamda Orolbo‘yi ekologik inqirozi kabi muammolar uzoq muddatli rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda alohida e’tibor talab etadi.

Shu nuqtai nazardan, mustaqillik yillarida shakllangan tashqi siyosat konsepsiyasi va uning huquqiy-institutsional asoslari O‘zbekistonning milliy manfaatlarini himoya qilish, mintaqaviy xavfsizlikni ta’minlash hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Davlatning tashqi siyosati suveren tenglik, kuch ishlatmaslik, hududiy yaxlitlikni hurmat qilish va nizolarni tinch yo‘l bilan hal etish tamoyillariga asoslangan bo‘lib, bu yondashuv O‘zbekistonning xalqaro maydondagi konstruktiv va muvozanatli pozitsiyasini belgilaydi.

Xulosa sifatida ta’kidlash joizki, O‘zbekiston Respublikasining barqaror va izchil rivojlanishi mavjud resurslardan oqilona foydalanish, geosiyosiy xatarlarni samarali boshqarish, ekologik muammolarni kamaytirish hamda ko‘p vektorli va pragmatik tashqi siyosatni davom ettirish bilan chambarchas bog‘liqdir. Mazkur omillar uyg‘unligi mamlakatning nafaqat mintaqaviy, balki global darajadagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qiladi hamda uning uzoq muddatli taraqqiyot istiqbollarini belgilab beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. O‘zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – Toshkent: O‘zbekiston, 2011.
2. Saidov A. O‘zbekistonning xalqaro munosabatlari. – Toshkent: Universitet, 2022.
3. G‘ulomov E. Mustaqillik yillarida O‘zbekiston iqtisodiyoti. – Toshkent: Fan, 2018.
4. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 1992.
5. Yusupov M. O‘zbekiston mustaqillik yillarida. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
6. Abdurahmonov Q. O‘zbekiston tarixi. – Toshkent: Sharq, 2020.